

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

Περίοδος 2018-2019

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΛΒ' ΚΥΚΛΟΣ

Συνάντηση 29η

Πέμπτη, 11 Ιουλίου

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

Κύκλος Γ'

1) *1η Θερινή Συνάντηση*

Παρασκευή, 12 Ιουλίου

2) *Συμποσιακή Εκδήλωση*

για τα Υακίνθια

Σάββατο, 13 Ιουλίου

3) *Ειδική Αρχαιολογική Συνάντηση*

Κυριακή, 14 Ιουλίου

I

Είναι, Χρόνος και Κάλλος Το «Τέλος» της Ιστορίας

Μέρος IV

Παρακμή ή η Ιστορία ως Φθορά:

Ο Ελληνισμός και ο Κόσμος από την Σπαρτιατική Ηγεμονία στην Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία (404 – 27 π.Χ.)

Η Ρώμη κατώρθωσε μέσα στα 53 χρόνια του Πολύβιου (220 – 167 π.Χ.) να ανέβει από τα περιθώρια του κόσμου στην ηγεμονία του κεντρικού γεωπολιτικού συστήματος της ιστορίας. Σε άλλα 140 χρόνια συνέστησε την πιο επιτυχημένη οικουμενική ολοκλήρωση στην ιστορία μέχρι τώρα (167 – 27 π.Χ.).

Το μοναδικό αυτό επίτευγμα συνέβη χάρις σε ένα εξαιρετικό συνδυασμό Λατινικών αξιών και Ελληνικού πνεύματος. Εκεί έγκειται το μυστικό της επιτυχίας, και όχι πρωτίστως στην πολιτική διαχείριση ή σε στρατιωτικές μόνο νίκες.

Η Ρωμαϊκή «βαρύτητα» της σοβαρής ωριμότητας συνταιριάστηκε ανέλπιστα με την Δωρική παιδιά της νεαρώδους «ώρας», και ο άνθρωπος ειρήνευσε, ησύχασε, γαλήνεψε. Ήλθε ο καιρός της Pax Romana, ο εκ νέου Κρόνιος βίος που ψάλλει ο Βιργίλιος.

Αλλά η Ελληνική εορτή της αιωνιότητας, η εφηβική επί-δειξη της τελειότητας του κάλλους της ακμής, ανθίζει σε περιβάλλον αγωνιστικό και «ατάσθαλο», σαν την χλωρίδα των Ελληνικών βουνών. Η εμβριθής πόζα της καρποφορούσας εποχής την θλίβει, την φθείρει, την σκοτώνει.

ἐγὼ δὲ μισέω
πάντας <ὅσ>οι χθονίους ἔχουσι ρυσμούς
καὶ χαλεπούς· μεμάθηκά σ', ὦ Μεγιστῇ,
τῶν ἀβακίζομένων.

Ανακρέων Fr. 99 Gentili

[χθόνιος· στυγνὸς καὶ κατηφὴς καὶ δόλιος. ὁ αὐτὸς καὶ σκοτυβόρας καὶ σκοτομήδης (Suetonius, περὶ βλασφημιῶν). – παρὰ τὸ ἀβακῆς οὖν γίνεται ἀβακῶ, ὥσπερ εὐσεβὴς εὐσεβῶ. γίνεται δε καὶ ἀβακίζω· φησὶν Ἀνακρέων· ἐγὼ κλπ. ἀντὶ τοῦ τῶν ἡσυχίων καὶ μὴ θορυβωδῶν (Ετυμολογικόν Μέγα, s. v.). Μισεῖ ο Ἀνακρέων τους σοβαροβαρεῖς καὶ δύσκολους. Τον έπιασε τον Μεγιστῇ (ὄνομα καὶ πράγμα) νὰ ανήκει στην κατηγορία των σιωπηλοβουδών!].

[Εορτές της Εκατονταετηρίδος ο Αύγουστος ωργάνωσε στο Πεδίον του Άρεως το 17 π.Χ.. Ο Οράτιος συνέθεσε το *Carmen Saeculare*, ύμνο προς τον Απόλλωνα και την Άρτεμι που ωρχήθηκαν χοροί παίδων και παρθένων. Εκεί μνημονεύονται οι αποκατασταθείσες Λατινικές «αρετές» - αξίες με την Ανανέωση και Ειρήνευση του Κόσμου:

**Iam Fides et Pax et Honos Pudorque
priscus et neglecta redire Virtus
audie, apparetque beata pleno
copia cornu.**

Horatius, *Carmen Saeculare*, vv. 57-60

Για τις Λατινικές αξίες δείτε την συλλογή μελετών στο H. Oppermann (ed.), *Roemische Begriffe*, 1983.

Στην προσωπογραφική Ρωμαϊκή γλυπτική διαπρέπει η Λατινική *gravitas*].

Η ρώμη της Ρώμης κυριάρχησε στον κόσμο. Η ρώμη, όπως και η Αρμονία, είναι παιδί του Άρη και της Αφροδίτης. Μαχητική Ανδρότητα (ανδρεία και ανδρσύνη = αντρειωσύνη) ταιριάζουν με την Οδό του Αφρού. Από τον Ρωμύλο, η Ρώμη συνεδέετο με τον Άρη. Από τον Τρωικό Αινεία, με την Αφροδίτη. Το γένος των Ιουλίων εδόξαζε την προπατορεία του Αινεία. Όταν λοιπόν ο Οκταβιανός «αυτουιοθετήθηκε» από τον Απόλλωνα, ο συμβολισμός του εξελληνισμού του Λατινογενούς Ρωμαϊσμού ήταν ισχυρός. Η λύκαινα τροφός του Ρωμύλου προετοίμαζε πάντως το έδαφος.

Την Πέμπτη θα ασχοληθούμε με την γεωπολιτική ιστορία της μεγάλης μετάβασης από την ηγεμονία στην αυτοκρατορία.

Θεματικός τίτλος της ομιλίας μου είναι κατά το πρόγραμμα:

*Ρώμη της Αφροδίτης
Από την Ηγεμονία του Κόσμου
στην Αυτοκρατορία της Οικουμένης
(167 – 27 π.Χ.)*

Η ομιλία θα γίνει την Πέμπτη 11 Ιουλίου, 8.30 το βράδυ, στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης (2^{ος} όροφος, Πλατεία Γεωργίου Α').

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

II

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

Θερινό Πρόγραμμα

Από το δεύτερο μισό του τελευταίου μήνα του έτους μέχρι τις πρώτες μέρες του πρώτου μήνα του επόμενου η Σπάρτη εόρταζε μια από τις μέγιστες εορτές της, τα Υακίνθια προς τιμή του Απόλλωνα, στις εορτές του οποίου άλλωστε ήταν αφιερωμένο όλο το θέρος κατά διαδοχή. Θα συνεκταθούμε κατά το δυνατόν προς την αρχαία Σπάρτη επί τούτου.

[Το έτος άρχιζε περί τις θερινές τροπές του ήλιου, κανονικά με την πρώτη νουμηνία μετά τις Τροπές, προς το τέλος του Ιουνίου.

Πληροφορίες και ανάλυση για τα Υακίνθια δείτε

1/ στην μελέτη μου *«Έρευνες στον Σπαρτιατικό Τρόπο Βίου και την Βιοθεωρία του. Λακεδαίμων Εορτάζουσα, I : Υακίνθια»* (στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα **Reserach Projects**, κατηγορία «**Δωρικές Μελέτες**»).

2/ στις σκέψεις μου, ένα διαγγελτικό κείμενο, με τίτλο *«Επίλογος στην Λακεδαιμόνια Εβδομάδα»*, στον ιστότοπο, ίδιο τμήμα και κατηγορία.

3/ στην μελέτη μου *«Υακίνθιοι Στοχασμοί»*, στον ιστότοπο, επίσης ίδιο τμήμα και κατηγορία

4/ στην σύνοψή μου με τίτλο «*Υακίνθια 2018, Σπάρτη*», στον ιστότοπο, τμήμα **Seminars**, , κατηγορία «**Παράπλευρες Ειδικές Εκδηλώσεις 2018**».]

Η φάση αποκορύφωσης της εορταστικής περιόδου συνέβαινε στο τελευταίο πανηγυρικό τριήμερο. Η πρώτη ημέρα ήταν σκυθρωπή, αφιερωμένη στο πένθος για τον Υάκινθο. Η δεύτερη χαρμόσυνη: ατέλειωτες θυσίες και αξιοθέατες πομπές και επιδείξεις και χοροί, δείπνα δε κοινά – άδειαζε η πόλη προς τις Αμύκλες, και πλήθος ξένων συνέρρεε για το θέαμα. Η τρίτη και τελευταία της όλης περιόδου περιελάμβανε τον επίσημο παιάνα στον θεό της ακμαίας τελειότητας, στον μέγα Άνακτα, τον πρωθήβη του Κάλλους Απόλλωνα.

Κατ’ αναλογία προς το Σπαρτιατικό τριήμερο και τον διαδοχικό χαρακτήρα των ημερών του, θα επιτελέσουμε την δική μας τριλογία εκδηλώσεων.

Και την μεν Παρασκευή θα σοβαρολογήσουμε εμβαθύνοντας στα Υακίνθια δεδομένα και το νόημά των, το δε Σάββατο θα συμποσιασθούμε δειπνώντας την Υακίνθια «κοπίδα», την δε Κυριακή θα δοξολογήσουμε το Απολλώνιο Κάλλος παρακολουθώντας αισθητά και εποπτικά την μετάβαση από τα δυναμερά Χθόνια μυστήρια στην απο-κάλυψη της Μορφής της τελειότητας και στην αναγωγό δύναμη του Δωρικού Έρωτα.

Αρχίζουμε την Παρασκευή το βράδυ με την έκτακτη ειδική συνάντησή μας. Θα μιλήσω με θεματικό τίτλο:

Απόλλων και Υάκινθος

Η Δωρική Πνοή και η Δελεγική Γη στις Αμύκλες

(Το Άγαλμα, ο Θρόνος και ο Τάφος)

Η συνάντηση μας και ομιλία μου θα πραγματοποιηθεί την Παρασκευή 12 Ιουλίου, 8.30 το βράδυ, στην φιλόξενη Αίθουσα του Εμπορικού Συλλόγου Σπάρτης, Γκορτσολόγου 97.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

III

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

για τα Υακίνθια

Συμπόσιο της «Κοπίδας»

Το εορταστικό δείπνο την δεύτερη, χαρμόσυνη μέρα της τελικής τριημερίδας των Υακινθίων ήταν η περίφημη Κοπίς. Προσεφέρετο σε ντόπιους (Σπαρτιάτες και Είλωτες και Περίοικους) και ξένους από άλλα μέρη της Ελλάδας, που παρακολουθούσαν την θέα της μεγάλης εορτής και πανηγύρεως.

[Για τις κατασκευασίες περί το Αμυκλαίο και την «κοπίδα», βασική πηγή ο Πολέμων, Fr. LXXXVI Preller. Δείτε επίσης το κείμενο και σχόλια στην προαναφερθείσα μελέτη μου.]

Θα επιχειρήσουμε να αναπλάσουμε την Κοπίδα, χρησιμοποιώντας αρχαίες συνταγές. Οδηγός μας στα γευσιγνωστικά θα είναι ο δοκιμασμένος μας chef Δημήτρης Σκρέκας.

Στο Υακίνθιο συμπόσιό μας θα συζητήσουμε για τον τρόπο του Σπαρτιατικού εορτασμού. Και για την σημασία του. Ξανά δηλαδή για την ουσία του Δωρικού και για το Απολλώνιο.

Το Συμπόσιο θα γίνει το Σάββατο 13 Ιουλίου, 9.30 το βράδυ, στο Κτήμα Σκρέκα, Πικουλιάνικα.

Όποιος ενδιαφέρεται να συμμετάσχει να επικοινωνήσει μαζί μου.

III

Αρχαιολογική Συνάντηση για τα Υακίνθια

Στο τρίτο μέρος της δικής μας τριλογίας θα παρουσιάσω την αισθητή εικόνα της εορτάζουσας Σπάρτης, με ειδική αναφορά στα Υακίνθια. Μια σειρά από αγγειογραφίες, έργα γλυπτικής και άλλα ευρήματα, καθώς και οι φιλολογικές πηγές και τα αρχαιολογικά δεδομένα από το Αμυκλαίο, θα συγκεκριμενοποιήσουν και θα ορίσουν τις θεωρητικές αναλύσεις μου, δίνοντας αισθητή μορφή στην ιδέα, πράγμα που είναι ουσιώδες γνώρισμα (επιδίωξη και επίτευγμα) του κλασσικού, θεμελιωδώς του Δωρικού.

Η προβολή του οπτικού υλικού θα εστιάσει την συζήτησή μας για τις επιδείξεις της τελειότητας που είναι η οδός της αιωνιότητας.

Η ομιλία μου επί τη βάσει του αισθητ(ικ)ού φαίνεσθαι θα έχει αξονικό θέμα:

Σπάρτη Εορτάζουσα

Τέχνη και Πραγματικότητα

Η συνάντησή μας αυτή θα γίνει την Κυριακή 14 Ιουλίου, 8.30 μ.μ., στην Αίθουσα του Επιμελητηρίου και της ΟΕΒΕ Λακωνίας, Λυκούργου 61.